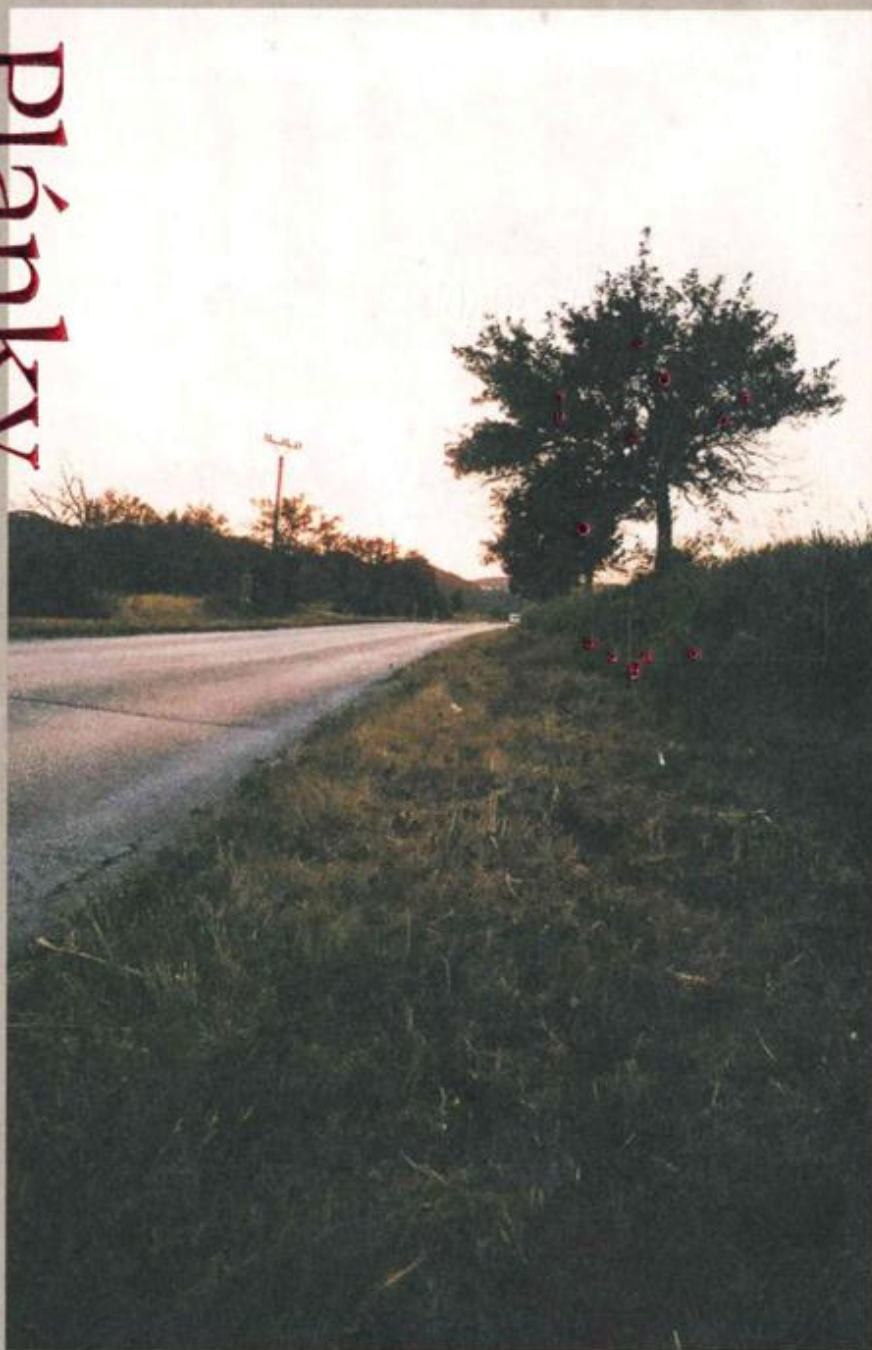

Ján Púček

Plánky

Posteľ

Vie, že by mala. Ale ešte nemôže. Prezliecť posteľ. To je, ako keby ho už naozaj poslala preč. Akoby chcela z perín vyprať jeho pot. Posledné kvapky, čo z neho vyšľavil život.

Od pohrebu ubehli dva týždne. Premleli sa tu deti a vnuci a hromada rôzne vzdialených príbuzných, cez dom a po schodoch sa preliali hektolitry slz, s každým si musela trochu poplakať, aj keď už nevládala, aj keď už mala úplne suché oči a viečka ju štípali. Musela. Lebo zomrel deduško. Otecko. Palko. Palinko. Nikomu v tej chvíli nenapadlo, že ona vôbec nevie, čo s tou posteľou. Zdalo sa im normálne, že mama tam zatiaľ nespí. Že si ešte nechce ľahnúť na opačný breh postele, z ktorej len teraz odišiel. Uložili ju na gauč do obývačky a dcéry spali na zemi pri nej. Akosi prirodzene si však mysleli, že keď to prehrmí, zase si tam ľahne a všetko bude ako predtým, len v posteľi bude o jedného menej.

O pár dní všetci odišli. Deti aj vnúčence. A ona ďalej spáva na starom vŕzgavom gauči s vystrelenou strunou, ktorá ju tlačí kdesi do ľadvín, a cez deň chodí opatrne nazerať

na ich starú orechovú posteľ. Stojí na prahu. Opiera sa o zárubňu. Krok navyše neurobí. Pozerá sa od dverí a ešte tam vidí jeho odtlačok, aj keď deti ju ustlali, uhladili, prikryli dekou. Ale neprezliekli. A tak je stále tam. Ako mušľa odtlačená v kameni.

Nemohla spať. Nemohla čítať. Nemohla pozeráť televízor. A tak si v hlbokkej noci pod slabou lampou začala strihať nechty na nohách. A v tom svetle videla, ako sa jej pri každom zastrihnutí okolo prstov víri prach. Prekvapilo ju to. Cvak a prach. Drobné kúsočky tela. Ona. Tu víri. Vo vzduchu. Sadá si. Na knihy. Na parapet. Na stôl. Vdychuje sa. Takto z nej ubúda. Mizne. Musí na to myslieť, keď bude nabudúce utierať prach. Že handrou zmazáva kúsočky seba. Napokon zaspala, no už okolo pol tretej prišla búrka. Zobudil ju hrom. Znelo to ako kamene v bubne práčky. Posadila sa. Gauč mrzuto zavrzgal. A vedela, že už nezaspí. Všetky nočné búrky v tomto dome prebdela, pretože si nikdy nedali urobiť hromozvod. Vždy mala pocit, že jej bdenie môže nejako odvrátiť prípadnú katastrofu.

Vstala z gauča a bosá vyšla na chodbu. Zasvietila si na schodoch a po studenom linoleu vystúpila na horné poschodie. Otvorila okno. Vyklonila sa do tmy. Obloha nad horami v jednom kuse metala blesky. Nešetrila prúdom. Páčilo sa jej, ako v tme každých pár sekúnd blikne línia horizontu, obrys krajiny. Pripomenulo jej to, ako sa každý večer vynára z tmy jej kuchyňa. Stisne vypínač, neón zažmurká. Svetlo. Tma. Svetlo. Tma. Až napokon lampa zostane svietiť. V tej chvíli, keď stojí pri vypínači s očami,

ktoré si ešte nestihli privyknuť na náhle svetlo, sa zakaždým cíti úplne bezbranná.

Zrazu zahrnelo a celá dedina sa v jednom okamihu ponorila do tmy. Zhasla lampa na schodisku. Zhaslo sa u susedov v obývačke. Zhaslo sa na družstve. Úplná tma. Premkla ju panika, ktorú umocňoval každý ďalší blesk nad obecnými horami, a hodnú chvíľu jej trvalo, kým sa aspoň trochu upokojila.

Teraz zavrieť okno.

Potom opatrne prejsť k dverám.

Nahmatať zábradlie.

A schod za schodom zísť dolu.

Na medziposchodí zastala a zúrivo sa rozplakala. Čo tu? V tomto! Obrovskom! Dome? Sama! Dočerta! Čo tu budem robiť?

Trieskala otvorenou dlaňou do steny a vôbec to nepomáhalo. Prestala, až keď ju začala bolieť lakťová kosť.

Hore išlo zvedavé bosé dievča, ktoré chcelo vidieť blesky nad horami. Vrátila sa uzímená stará žena rozzúrená na svoju bezmocnosť a samotu. Horko-fažko sa doplazila k posteli a až keď išla nadvihnúť paplón, uvedomila si, že tu teraz predsa nespáva.

Ráno si natrela na oschnutý krajec chleba posledný trojuholník taveného syra. Nechcelo sa jej, no vedela, že ceste do obchodu sa nevyhne.

Umyť. Obliecť. Vytiahnuť z garáže bicykel. Všetky tie obyčajné činnosti. Zrazu sa v nich cítila dobre, isto a prirodzene. Dodali jej sebadôveru. Cestu do obchodu si predĺžila cez

dolný koniec dediny a keď vzpriamená šliapala do pedálov po štrkovej krajnici, cítila, že za sebou necháva čosi ťažké. V potravinách sa na ňu zavesil pach. Fučanie. Obzrela sa. Vo výške jej očí bola diera na tričku, o čosi vyššie tvár s príhlúplym úsmevom.

Tetula, ste to vy? Teta Hanka!

Pod okom jej zavibrovala žila. Neznášala, keď ju volali takto.

Vždy bola Anna. Inštinktívne ukročila. Smrdel pivom, kyslým potom a hádam aj hovnom alebo čím, sotva sa držal na nohách. V ruke žmolil poldecovú fľaštičku vodky, sklenenú, zmenšeninu ozajstnej.

Jak vás rád vidím!

Usmiala sa, ale ten úsmev ju pichol medzi lopatkami. Volal sa

Eman. Poznala jeho mamu. Usúžila sa preňho a aj na druhom svete sa ešte celkom určite mučí, keď ho takto vidí.

Čo tu robíš? Vraj si robil niekde za hranicami... Počula svoj bodrý hlas, no vzápätí sa v duchu uštipla. Načo to predlžuješ? Načo? Načo? Nerozprávaj sa s ním!

Ale né. Nerobil som. V base som bol. Pamätáte? Taký som bol zasran, pätnásť som mal. Pomáhal som vášmu mužovi miešať maltu, keď sa staval cintorínsky múr.

Hej, pamätám.

A jak sa má? Určite ho odo mňa velice pozdravte!

Nepozdravím. Umrel.

Nechala ho tam. Bez pozdravu. Kým to v tej svojej lebke spracuje, zaplatím a dávno budem doma, pomyslela si. Pred obchodom však zastala a celé si to ešte raz prehrala. A poslednú vetu aj desať ráz. Nepozdravím. Umrel. To už nie je nejaké nočné vyčkávanie na návrat zo šenku. Toto

je už naozaj a navždy. A keď sa teraz vráti domov, on tam zase nebude.

Ešte dve noci spala na gauči, no vystrelená struna ju omíjala čoraz viac. A napokon. V jeden večer. Keď rozťahovala gauč, odlomila sklápaciu nôžku. Vytrhla sa aj so skrutkami, zo starého dreva sa vysypalo priehrstie triesok a pilín. Možno je celý ten gauč rozožratý nejakou pahlnou chrobačou. Možno sa v každej doštičke skrývajú kilometre chodníčkov a tunelov a uličiek a z dosiek už v skutočnosti zostala len škrupina. A možno je celý tento dom prežratý a prehnitý. Možno práve sleduje jeho pomalý neviditeľný zánik. A raz ráno sa zobudí v kope trosiek. Ak to prežije.

Poslednú noc teda prespala na úzkej verzii gauča. A už ráno bola rozhodnutá presunúť sa naspäť do spálne. Lenže nie na tú posteľ. Nie na tú veľkú orechovú loď. Pochopila, že teraz si bude musieť život zariadiť inak. Zhodila periny i matrace a kamsi na chvíľu odbehla. Po chvíli sa vrátila s malou sekerou. Zahľadela sa na posteľ a chvíľu premýšľala, z ktorej strany začať. Napokon vyrazila tenké preglejky, na ktorých ležali matrace. Z oboch zostali tričaf ostré hroty klincov. Dosky vyniesla na dvor a hodila ich pod starý orech. A ďalej. Čelo. Bočnice. Držalo to ako čert, no staré spoje postupne povolili. Prvý raz si sekla do nohy tupou stranou. Trafila sa do píšfaly. Druhý raz ostrou do kolena. Krv jej stiekla do ponožky.

Postupne. Po kúskoch. Celú posteľ vyniesla na dvor a keď sa vrátila do izby, zdalo sa jej, že v nej počuť zvláštnu

ozvenu prázdneho priestoru. Obrovská izba. Keď sem z garáže dotrepala úzky otoman a prisunula ho do rohu pod okno, zdalo sa, že nezabral takmer žiadne miesto. Otoman páchol myšinou a azda bol aj trochu plesnivý. Oproti starej orechovej posteli mal však jednu prednosť. Nič si nepamätal.

Podvečer zašla do záhrady a nenapadlo jej nič lepšie, ako rozlámané trosky postele podpáliť. Sprvu sa chytili preglejky. Horeli celkom príjemne. Keď však plamene pohltili aj čelo postele, zasmrdelo to lakmi a lepidlami a do vzduchu sa vyvalil kúdoľ čierneho dymu. Oheň bol obrovský, oblizol aj spodné konáre orecha. No ona zostala pokojná. Pozerala na hučiace plamene a v tom smrade sa konečne po dlhom čase zhlboka nadýchla. Toto všetko bolo. Nič s tým nenarobím. Keď bude treba, odnesiem aj celý dom. Rozsekám. Podpálím.

Bola poľnoc, keď si konečne ľahla. Z vlasov. Z pokožky. Cítila ostrý pach dymu. Dlho nemohla zaspáť. Pozerala do tmy. Oči mala ako kavka.